

IRENA LIPIŃSKA

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Irena Lipińska, 19 lat, uczennica, wolna.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

10 lutego 1940 r. w Zdołbunowie [?], Wołyń, wolna zsyłka.

3. Nazwa obozu, więzienia, miejsca przymusowych robót:

Obłast wołogodzka, rejon miezdurieczeński [?], wieś Dwinica [?].

4. Opis obozu, więzienia:

Nieduża przestrzeń, osiem domów, baraki po dawnych robotnikach. Warunki mieszkaniowe – w małych kłitkach mieszkały rodziny złożone z czterech osób najmniej. Woda z rzeki. W mieszkaniu myszy i robactwo.

5. Skład jeńców, więźniów, zesańców:

Obóz liczył 220 osób. [W] większości Polacy, osadnicy wojskowi z Kresów Wschodnich. Poziom umysłowy niski, poziom moralny średni. Stosunki początkowo poprawne, na zsyłce egoizm brał górę.

6. Życie w obozie, więzieniu:

Pracować musieli wszyscy, bez względu na wiek i stan zdrowia. Pracowali od 14 do 50 roku życia. Były wypadki zwolnienia od pracy, ale warunki materialne nie pozwalały z tej [możliwości] korzystać. Dzień pracy trwał od 6.00 rano do 20.00. Czasami zachodziły wypadki, że pracowano okrągłą dobę. Normy były za duże na siły przeciętnego człowieka, a tym bardziej dla kobiet. Wynagrodzenie było stosunkowo małe i nieregularnie wypłacane. Wyżywienie: kilogram chleba na robotnika, 400 g na dziecko. Czasami dawano kaszę lub rybę. [Nieczytelne] wypożyczano ubranie ciepłe do pracy. Inni musieli sobie sami radzić. Życie koleżeńskie niezłe, kulturalne – żadne.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Wszelkie badania odbywały się nocą. Stosowano kary więzienia w miejscowym więzieniu, od dziesięciu dni wzwyż wywożono do więzienia odległego o dziesięć kilometrów. Stosowano też kary pieniężne za tzw. *proguł*, czyli niewyjscie na robotę, nie wnikając, z jakiej przyczyny się to stało. Urządzano mityngi (obecność obowiązkowa). Gazety – w duchu komunistycznym.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

W obozie była felczerka, która udzielała pierwszej pomocy – częstokroć tak, że chory jeniec ciężiej upadał na zdrowiu, chodząc przy tym na robotę, gdyż zwolnień nie miała ona prawa udzielać, NKWD zabroniło. Umierających dopiero odwożono do szpitala odległego o 12 km. Śmiertelność była duża.

9. Czy i jaka łączność była z krajem i rodziną?

Do wybuchu wojny Rosji z Niemcami była z krajem łączność listowna (ze Zdołbunowem i Równem). Potem została zerwana.

10. Kiedy została zwolniona i w jaki sposób dostała się do armii?

Zwolniona [zostałam] w lipcu 1941 r. przez *wojenkomat*. Na własny koszt wraz z małym bratem i matką wyjechałam na południe Rosji do Ałtajskiego Kraju, skąd w maju 1942 r. wyjechałam do Jangijul, gdzie 15 października wstąpiłam do Pomocniczej Służby Wojskowej Kobiet. Wyjechałam do wojska nielegalnie, gdyż z tej *obłasti* nie wolno było nigdzie wyjeżdżać.

Miejsce postoju, 15 lutego 1943 r.